

Bruselj, 1.9.2022
COM(2022) 434 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

**o izvajanju Uredbe (EU) 2021/821 o vzpostavitvi režima Unije za nadzor izvoza,
posredovanja, tehnične pomoči, tranzita in prenosa blaga z dvojno rabo**

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

o izvajanju Uredbe (EU) 2021/821 o vzpostavitvi režima Unije za nadzor izvoza, posredovanja, tehnične pomoči, tranzita in prenosa blaga z dvojno rabo

1 UVOD

To poročilo vsebuje informacije o izvajanju nadzora izvoza blaga z dvojno rabo v EU v letu 2021 in zbirne podatke o nadzoru izvoza za leto 2020. Pripravila ga je Komisija s prispevki držav članic¹ v usklajevalni skupini za blago z dvojno rabo. Leta 2021 je bila sprejeta nova uredba o nadzoru izvoza, ki je pomemben mejnik v razvoju politike EU za nadzor izvoza².

To poročilo se sprejme skupaj z letnim poročilom o pregledu neposrednih tujih naložb, saj nadzor izvoza in pregled neposrednih tujih naložb zagotavljata strateški nadzor trgovine in naložb za zagotovitev varnosti v Evropski uniji.

Poročilo zajema dejavnosti v letu 2021 in zato ne zajema vidikov nadzora izvoza, na katere vpliva ruska vojna agresija v Ukrajini, ali ukrepov v obliki omejitev izvoza, sprejetih kot odziv na navedeno agresijo. Zaradi teh dogodkov je velika politična pozornost namenjena vprašanju dostopa Rusije in Belorusije do tehnologij z dvojno rabo, čeprav v okviru uporabe sankcij Evropske unije, vključno s prepovedmi in omejitvami izvoza.

2 RAZVOJ POLITIKE IN REGULATIVNI OKVIR

2.1 Politika nadzora izvoza

2.1.1 Posodobitev nadzora izvoza EU – nova uredba o nadzoru izvoza

Po sprejetju nove uredbe o nadzoru izvoza 19. maja 2021 in začetku njene veljavnosti 9. septembra 2021 so Komisija in države članice začele navedeno uredbo učinkovito izvajati³ na številnih novih področjih – npr. preglednost, izvrševanje, krepitev zmogljivosti. Kot je opisano v poglavju 3 v nadaljevanju, je imela usklajevalna skupina za blago z dvojno rabo ključno vlogo in je razširila „institucionalno infrastrukturo“ nadzora izvoza EU z ustanovitvijo številnih strokovnih skupin za razvoj novih politik, smernic, postopkov itd. V prilogi k temu poročilu so opredeljeni različni delovni sklopi in s tem povezani okvirni časovni načrti.

2.1.2 Posvetovanja in ozaveščanje

Leta 2021 je Komisija izvedla vrsto ciljnih usmerjenih posvetovanj s ključnimi deležniki iz industrije in civilne družbe⁴, med drugim tudi o prednostnih nalogah novoustanovljenega Sveta za trgovino in tehnologijo med EU in ZDA – glej oddelek 2.1.3. Komisija je

---

¹ Pristojni organi nekaterih držav članic tudi javno poročajo o trgovini z blagom z dvojno rabo.

² Uredba (EU) 2021/821 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2021 o vzpostavitvi režima Unije za nadzor izvoza, posredovanja, tehnične pomoči, tranzita in prenosa blaga z dvojno rabo (prenovitev) (UL L 206, 11.6.2021, str. 1) – <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/821/oj>.

³ Prejšnje letno poročilo vsebuje opis ključnih elementov nove uredbe (oddelek 2.1.1. Posodobitev zakonodaje).

⁴ To je tudi del našega „partnerstva z zasebnim sektorjem“, ki bo ključni element posodobitve nadzora izvoza EU.

8. decembra 2021 skupaj s slovenskim predsedstvom Sveta EU organizirala tudi letni forum o nadzoru izvoza. Forum je omogočil izmenjavo mnenj o izvajanju nadzora izvoza EU in posodobljenem režimu za nadzor izvoza EU z več kot 800 deležniki iz industrije in civilne družbe⁵.

2.1.3 Sodelovanje s tretjimi državami

EU in ZDA sta junija 2021 ustanovili Svet za trgovino in tehnologijo, ki se je prvič sestel 29. septembra 2021 v Pittsburghu in se dogovoril o ambiciozni skupni izjavi, vključno s sodelovanjem na področju nadzora izvoza⁶. Ena od desetih delovnih skupin se ukvarja z nadzorom izvoza, izmenjavo informacij in temami, kot so zakonodajne in regulativne spremembe, ocene tveganja in dobre prakse pri izdajanju dovoljenj, pa tudi pristopi k skladnosti in izvrševanju v industriji. Poleg tega sta cilja te delovne skupine spodbujanje usklajenih pristopov k nadzoru na področju občutljivih tehnologij z dvojno rabo in skupno ozaveščanje industrijskega sektorja o nadzoru izvoza blaga z dvojno rabo.

Cilj Sveta za trgovino in tehnologijo med EU in ZDA je zagotoviti večjo usklajenost pristopov k trgovinskim in tehnološkim vprašanjem, da se na različnih delovnih področjih uporablja celosten pristop. V tem okviru nadzor izvoza vpliva tudi na vidike drugih skupin, kot so skupina za varne dobavne verige, zlasti polprevodnike, ali za pregled tujih naložb.

Na splošno so se EU in ZDA v Pittsburghu dogovorile, da bodo okrepile sodelovanje na naslednjih področjih:

- tehnična posvetovanja o sedanjih in prihodnjih zakonodajnih in regulativnih spremembah, vključno z rednimi prilagoditvami kontrolnih seznamov in posebnih izvzetij od dovoljenj/splošnih izvoznih dovoljenj, oblikovanje smernic;
- tehnična posvetovanja in razvoj usklajenih pristopov k nadzoru občutljivih tehnologij z dvojno rabo ter izmenjava informacij o tveganjih, povezanih z izvozom ali prenosom občutljivih tehnologij v namembne kraje in subjektom, ki vzbujajo zaskrbljenost;
- tehnična posvetovanja o pristopih in ukrepih za skladnost in izvrševanje;
- pomoč tretjim državam pri krepitvi zmogljivosti za razvoj njihovih pravnih okvirov v podporo njihovi zmogljivosti za izvajanje in izvrševanje nadzora in
- tehnična posvetovanja glede večstranskega in mednarodnega sodelovanja, med drugim tudi v zvezi z večstranskimi režimi za nadzor izvoza, kot je primerno.

Delovna skupina Sveta za trgovino in tehnologijo med EU in ZDA za nadzor izvoza je pri pripravi svojega dela dejavno sodelovala z deležniki. Skupnemu srečanju deležnikov 27. oktobra 2021⁷, na katerem se je zbralo več kot 200 predstavnikov industrije in civilne družbe ter akademskih strokovnjakov, da bi razpravljali o prednostnih nalogah, je decembra 2021 in januarja 2022 sledilo javno posvetovanje – vzporedno z ZDA⁸.

Komisija je 26. oktobra 2021 organizirala dialog o nadzoru izvoza s šestimi partnerji z Zahodnega Balkana⁹, da bi podprla njihova prizadevanja za uskladitev s pravnim redom

⁵ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2021/november/tradoc_159949.pdf.

⁶ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/STATEMENT_21_4951.

⁷ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2021/december/tradoc_159950.pdf.

⁸ <https://futurium.ec.europa.eu/en/EU-US-TTC/wg7/documents/summary-public-feedback-consultation-working-group-7>.

⁹ Albanija, Bosna in Hercegovina, Kosovo*, Črna gora, Severna Makedonija in Srbija.

Skupnosti, vključno z nadzorom EU nad izvozom blaga z dvojno rabo. EU je ponovno potrdila, da je pripravljena še naprej podpirati usklajevanje nadzora izvoza EU, in državam Zahodnega Balkana ponudila, da jim na njihovo zahtevo omogoči uporabo elektronskega orodja EU za izdajo dovoljenj.

2.2 Spremembe iz Uredbe (EU) 2021/821

2.2.1 Posodobitev kontrolnega seznama EU

Na kontrolnem seznamu EU v Prilogi I k Uredbi je v bistvu naveden seznam blaga z dvojno rabo, ki vključuje programsko opremo in tehnologijo, nad katerima bi se moral izvajati nadzor, saj se lahko uporabljata v civilne in vojaške namene. Seznam se redno posodablja, da se upoštevajo spremembe večstranskih režimov za nadzor izvoza. Spremenjen je bil enkrat, leta 2021¹⁰, da so se vanj vključili sklepi, sprejeti v okviru navedenih režimov od marca do decembra 2020 (zlasti v okviru Wassenaarskega sporazuma in Avstralske skupine).

Spremembe kontrolnega seznama EU v letu 2021

Spremembe se nanašajo zlasti na nazor laboratorijskih komor za ravnanje z biološkimi agensi, izolatorjev ali biološko varnih kabin za normalno delovanje (2B352.f.2, opomba 2), da se vključijo kateri koli izolatorji, ki imajo vse značilnosti, navedene v opisu blaga, ne glede na njihovo predvideno uporabo in oznako. Kontrolni seznam EU za leto 2021 uvaja tudi spremembo opredelitve „superzlitin“, da se določi mejna natezna trdnost takih materialov.

Posodobljen in prečiščen kontrolni seznam EU je začel veljati 7. januarja 2022, s čimer je EU lahko izpolnila svoje mednarodne zaveze. Komisija je objavila smernice s pregledom vseh sprememb kontrolnega seznama blaga z dvojno rabo v EU iz leta 2021, povzetih v „povzetku sporočila“¹¹.

2.3 Nacionalni izvedbeni in izvršilni ukrepi

2.3.1 Izvedbeni ukrepi

Uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah. Vendar določa, da lahko države članice sprejmejo nekatere ukrepe za izvajanje specifičnih določb, na primer v zvezi s tem, ali je treba zaprositi za dovoljenje za nekatero blago z dvojno rabo, če izvoznik morda sumi, da se bo blago uporabljalo na način, ki ni dovoljen z Uredbo. V skladu z Uredbo se informacije o teh nacionalnih ukrepih objavijo v Uradnem listu Evropske unije. Komisija je v skladu s tem 8. februarja 2021¹² objavila obvestilo, ki vsebuje posodobljen pregled ukrepov držav članic, vključno z na primer razširitvijo nadzora posredovanja in tranzita, razširitvijo nadzora na blago, ki ni navedeno na seznamu, zaradi javne varnosti in spoštovanja človekovih pravic, uvedbo nacionalnih splošnih izvoznih dovoljenj ter izvajanjem nadzora prenosa znotraj EU za blago, ki ni navedeno na seznamu. To obvestilo odraža ukrepe EU za zagotavljanje preglednosti veljavnih pravil in prizadevanja za podporo doslednemu in učinkovitemu izvajanju nadzora s strani izvoznikov po vsej EU.

¹⁰ Delegirana uredba Komisije (EU) 2022/1 z dne 20. oktobra 2021 (UL L 3, 6.1.2022, str. 1).

¹¹ Povzetek sporočila je na voljo na: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2021/november/tradoc_159903.pdf

¹² https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2022/februar/tradoc_160037.pdf

2.3.2 Izvršilni ukrepi

Komisija v letu 2021 ni bila obveščena o nobenih novih spremembah. Seznam nacionalnih izvršilnih ukrepov, ki je bil objavljen skupaj z letnim poročilom o nadzoru izvoza za leto 2019¹³, je še vedno veljaven.

2.4 Izvoz iz Severne Irske

Z izstopom Združenega kraljestva iz Unije 1. januarja 2021 je izvoz blaga z dvojno rabo iz EU v Združeno kraljestvo postal predmet nadzora v skladu z Uredbo, tako kot izvoz v katero koli drugo tretjo državo.

V skladu s Protokolom o Irski/Severni Irski¹⁴, ki določa, da se Uredba uporablja za Združeno kraljestvo in v njem v zvezi s Severno Irsko¹⁵, Združeno kraljestvo pa deluje kot pristojni organ za izvoz iz Severne Irske v tretje države v skladu z Uredbo, veljajo posebne ureditve. Komisija je razvila namensko varno elektronsko orodje za podporo izmenjavi informacij s pristojnim organom Združenega kraljestva, pristojnim za uporabo Uredbe v Severni Irski. To temu organu omogoča dostop do informacij o zavrnitvah za skoraj povsem enake posle, ki jih je izdala država članica EU, in dvostransko posvetovanje z državo članico izdajateljico, kot je predvideno v Uredbi¹⁶.

3 DEJAVNOSTI USKLAJEVALNE SKUPINE ZA BLAGO Z DVOJNO RABO

Usklajevalna skupina za blago z dvojno rabo združuje strokovnjake iz Komisije in držav članic za preučevanje vseh vprašanj v zvezi z uporabo nadzora izvoza¹⁷. V letu 2021 se je sestala šestkrat.

3.1 Posvetovanja o vprašanjih glede izvajanja – splošna izmenjava informacij

Komisija in predstavniki držav članic v usklajevalni skupini za blago z dvojno rabo so izvedli *splošno izmenjavo informacij o vprašanjih glede nadzora izvoza*, tudi v podporo posodobitvi zakonodaje o nadzoru izvoza EU.

Komisija je uskladila izmenjavo informacij med državami članicami v usklajevalni skupini za blago z dvojno rabo glede **nacionalnih izvedbenih ukrepov** in ob podpori usklajevalne skupine za blago z dvojno rabo posodobila obvestilo o nacionalnih ukrepih¹⁸.

Z začetkom veljavnosti nove uredbe septembra 2021 je usklajevalna skupina za blago z dvojno rabo začela delo v zvezi z njenim izvajanjem in se strinjala z redno izmenjavo informacij. Komisija je na primer pozvala države članice v usklajevalni skupini za blago z dvojno rabo, naj začnejo razmišljati o novih določbah Uredbe, za kar je potrebna objava nacionalnih ukrepov in nacionalnih kontrolnih seznamov (člena 9 in 10).

---

¹³ [https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM\(2019\)562&lang=sl](https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM(2019)562&lang=sl)

¹⁴ UL L 29, 31.1.2020, str. 7 (Sporazum o izstopu).

¹⁵ Člen 5(4) Protokola o Irski/Severni Irski in del 47 Priloge 2 k navedenemu protokolu.

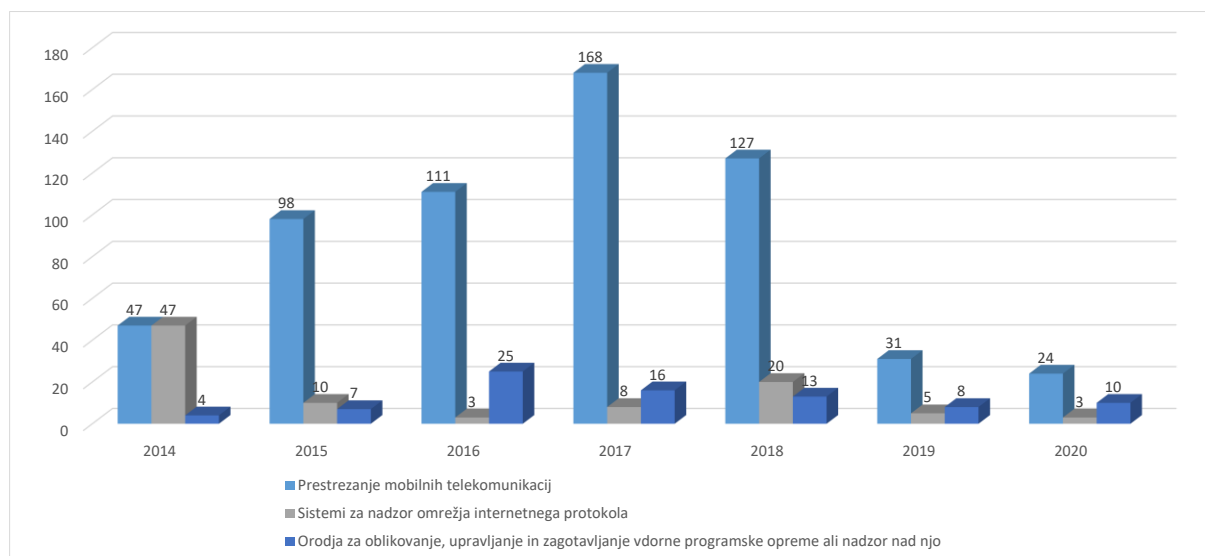
¹⁶ Usklajevalna skupina za blago z dvojno rabo je odobrila novo funkcijo elektronskega sistema za blago z dvojno rabo (DUES).

¹⁷ To poročilo je tudi letno poročilo o dejavnostih, preverjanjih in posvetovanjih usklajevalne skupine za blago z dvojno rabo, ki je predpisano z novo uredbo.

¹⁸ Posodobljeno obvestilo je bilo objavljeno 8. februarja 2022 (UL C 66, 8.2.2022, str. 27).

Komisija je ob podpori usklajevalne skupine za blago z dvojno rabo zbrala informacije o **podatkih o izdaji dovoljenj**, da bi zagotovila pregled nad izvajanjem nadzora izvoza in povečala javno preglednost nadzora EU nad izvozom blaga z dvojno rabo (pri pripravi tega letnega poročila so bili uporabljeni zbirni podatki EU za leto 2020).

Usklajevalna skupina za blago z dvojno rabo je v letu 2020 izvedla **tehnično izmenjavo informacij o izvajanju nadzora tehnologij za kibernetски nadzor**. Podatki, zbrani od držav članic, kažejo zmanjšanje števila dovoljenj za izvoz teh tehnologij (glej preglednico 1), saj je bilo leta 2020 skupaj izdanih 39 dovoljenj za opremo za kibernetски nadzor, ki je na seznamu¹⁹. V istem obdobju je bilo zavrženih 32 dovoljenj za blago za kibernetски nadzor.

Preglednica 1: Število posameznih dovoljenj za blago za kibernetски nadzor, ki je na seznamu

3.2 Tehnična izmenjava informacij – vprašanja glede izvajanja

Usklajevalna skupina za blago z dvojno rabo je prevzela pobude za obravnavo nekaterih tehničnih vprašanj glede izvajanja in ustanovila posebne strokovne skupine za izpolnjevanje zahtev nove uredbe, kar je usklajevala Komisija.

Pristojni organi držav članic v usklajevalni skupini za blago z dvojno rabo so zagotovili tehnično strokovno znanje za podporo posodobitev kontrolnega seznama EU in sodelovali v razpravah o številnih posebnih vprašanjih glede izvajanja, kot so na primer potrebno izboljšanje izmenjave informacij v okviru splošnih izvoznih dovoljenj EU in v okviru globalnih dovoljenj ali razvoj mehanizma posvetovanja med pristojnimi organi glede informacij o izvoznikih, ki uporabljajo globalna dovoljenja.

V zvezi s tehničnimi strokovnimi skupinami, katerih vloga je zdaj priznana v novi uredbi, je bilo ponovno vzpostavljeno delovanje **strokovne skupine za tehnologijo nadzora (STEG)**, njen opis pristojnosti in nalog pa je bil spremenjen, da bi se upoštevale nove določbe Uredbe. Strokovna skupina za tehnologijo nadzora omogoča strokovnjakom iz držav članic, da prispevajo k razvoju nadzora EU nad izvozom tehnologij za kibernetски nadzor. Strokovna skupina za tehnologijo nadzora je med drugim pooblaščen za izmenjavo informacij o

¹⁹ Oprema za prestrežanje mobilnih telekomunikacij, sistemi za nadzor v omrežju internetnega protokola, vdorna programska oprema.

tveganjih, povezanih z izvozom blaga za kibernetiski nadzor, ter tehnične razprave o posebnem blagu za kibernetiski nadzor in oblikovanje smernic o potrebni skrbnosti za izvoznike. Leta 2021 so si strokovnjaki v okviru tehničnega pregleda morebitnih tehnologij za kibernetiski nadzor izmenjali informacije, pomembne za nekatere izdelke, kot so centri za spremljanje in rešitve za hrambo podatkov, nadzorna vozila in sistemi za prenos govora po omrežju IP.

Tehnična strokovna skupina za oblikovanje smernic za raziskave o blagu z dvojno rabo (TEGDUR) je dokončala pripravo Smernic EU o programih notranje skladnosti za raziskave v zvezi z blagom z dvojno rabo, ki se uporabljajo tudi za prenos tehnologije in znanja, povezanih s temi raziskavami. Te smernice so bile septembra 2021 sprejete kot priporočilo Komisije²⁰, njihov namen pa je pomagati raziskovalcem, vodjem raziskav in osebju na univerzah in v raziskovalnih organizacijah za zagotavljanje skladnosti pri ugotavljanju, obvladovanju in zmanjševanju tveganj, povezanih s sodelovanjem s partnerji zunaj EU (ali raziskovalci zunaj EU) pri raziskovalnih projektih, ki so dejansko lahko predmet nadzora izvoza blaga z dvojno rabo. Smernice EU se uporabljajo kot skupno referenčno orodje za pristojne organe držav članic pri razvoju posebnih programov ozaveščanja in odločanju o izvoznih dovoljenjih za blago z dvojno rabo, navedeno v Prilogi I k Uredbi. Smernice so nezavezujoče, raziskovalne organizacije in raziskovalci pa ohranijo odgovornost za izpolnjevanje svojih obveznosti iz Uredbe. Usklajevalna skupina za blago z dvojno rabo je nato začela razvijati akcijski načrt za podporo izvajanju in spremljanju smernic.

Ustanovljena je bila nova tehnična strokovna skupina za nastajajoče tehnologije (ETEG) kot namenski forum za izmenjavo informacij o tveganjih, povezanih z izvozom nastajajočih tehnologij, in izzivih, povezanih z njihovim nadzorom. Tehnična strokovna skupina za nastajajoče tehnologije se je prvič sestala oktobra 2021.

Komisija je pripravila tudi osnutek opisa pristojnosti in nalog za tehnično strokovno skupino za zbiranje podatkov in preglednost (TEG-Transparency) – ki ga je potrdila usklajevalna skupina za blago z dvojno rabo – ter za mehanizem za usklajevanje izvrševanja (ECM), ki bo podpiral izmenjavo informacij in razvoj najboljših praks med organi za izdajo dovoljenj in izvršilnimi organi v EU.

Na koncu je usklajevalna skupina za blago z dvojno rabo opravila uvodne razprave o ustanovitvi tehnične strokovne skupine za krepitev zmogljivosti, da bi podprla redno usposabljanje in izmenjavo strokovnega znanja v skupnosti EU za blago z dvojno rabo.

3.3 Smernice EU o nadzoru izvoza blaga z dvojno rabo

Smernice EU za raziskave o blagu z dvojno rabo iz zgornjega oddelka 3.2 je Komisija sprejela in objavila 23. septembra 2021²¹.

Z novo uredbo so uvedene določbe za nadzor izvoza blaga za kibernetiski nadzor, ki ni na seznamu, ki naj bi jih podprle smernice za izvoznike za podporo učinkovitega izvajanja. Ta nadzor obravnava tveganje, da bi se tako blago uporabilo v povezavi z notranjo represijo ali

---

²⁰ Priporočilo Komisije (EU) 2021/1700 z dne 15. septembra 2021 o programih notranje skladnosti za nadzor raziskav v zvezi z blagom z dvojno rabo v skladu z Uredbo (EU) 2021/821 Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi režima Unije za nadzor izvoza, posredovanja, tehnične pomoči, tranzita in prenosa blaga z dvojno rabo

²¹ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/ALL/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2021.338.01.0001.01.ENG

hudimi kršitvami človekovih pravic in/ali mednarodnega humanitarnega prava. Strokovna skupina za tehnologijo nadzora je pripravljala te smernice, med drugim vključno z ukrepi izvajanja skrbnih pregledov za oceno tveganj, povezanih z izvozom takega blaga končnim uporabnikom in specifično končno uporabo.

3.4 Orodja IT za izmenjavo informacij med državami članicami in za elektronsko izdajanje dovoljenj

Komisija je ob podpori usklajevalne skupine za blago z dvojno rabo še naprej razvijala elektronski sistem za blago z dvojno rabo kot IT-hrbtenico mreže EU za nadzor izvoza. Ta platforma ima ključno vlogo pri učinkoviti uporabi Uredbe, na primer pri izmenjavi informacij, določeni v členu 5.

Razvite so bile nove funkcije za podporo izmenjavi informacij o zavrnitvah prenosov znotraj EU ter za podporo rednega pregledovanja in posodabljanja informacij o zavrnitvah s strani pristojnih organov.

Zaradi brexita je bila januarja 2021 uvedena nova funkcija, ki podpira izmenjavo informacij z Združenim kraljestvom v skladu s Protokolom o Irski/Severni Irski.

Po več letih priprav je bilo leto 2021 prvo leto delovanja sistema elektronskega izdajanja dovoljenj za blago z dvojno rabo, potem ko je bil uveden v dveh državah članicah – Latviji in Romuniji. Elektronsko izdajanje dovoljenj omogoča pristojnim organom in izvoznikom, da učinkoviteje izvajajo nadzor na spletu in zmanjšajo upravno breme, povezano z nadzorom. Njegov cilj je nadomestiti nespletne sisteme ali zastarele nacionalne elektronske sisteme, da se omogočijo bolj prilagodljiva izmenjava informacij – vključno s poročanjem podatkov o izdajanju dovoljenj Komisiji – in dodatne možnosti za izmenjavo podatkov po vsej EU. Sistem elektronskega izdajanja dovoljenj se je nadalje razvijal v letu 2021, ko so se pilotnemu projektu pridružili še drugi pristojni organi (Italija in Belgija – v valonski regiji je začel delovati leta 2022, v Sloveniji pa bo predvidoma v začetku leta 2023). Komisija v okviru dialogov s partnerskimi državami preučuje možnosti za zagotavljanje orodja za elektronsko izdajanje dovoljenj partnerjem zunaj EU, npr. državnemu organu v Bosni in Hercegovini, ki je pokazal zanimanje za uporabo orodja.

Projekt elektronskega izdajanja dovoljenj se razvija tudi v nove smeri, da bi bil nadzor učinkovitejši, na primer s povezovanjem navedenega sistema z nacionalnimi carinskimi sistemi prek okolja enotnega okenca za carino. To bo zelo olajšalo čezmejno izmenjavo informacij in izmenjavo informacij s carinskimi organi, zmanjšalo regulativno breme za podjetja in omogočilo samodejno upravljanje količine izdanih dovoljenj. To bi omogočala platforma za izmenjavo potrdil CERTEX, ki jo upravlja Generalni direktorat za obdavčenje in carinsko unijo.

Komisija je na zahtevo držav članic, ki že uporabljajo sisteme elektronskega izdajanja dovoljenj, uvedla nov „premostitveni projekt elektronskega izdajanja dovoljenj“, ki omogoča povezavo nacionalnih sistemov izdajanja dovoljenj s carinskimi sistemi.

3.5 Izvajanje in izvrševanje

Komisija je ob podpori usklajevalne skupine za blago z dvojno rabo nadzorovala izvajanje in izvrševanje nadzora. Glede na razpoložljive podatke je imela mreža EU za nadzor izvoza, ki jo sestavljajo uslužbenci pristojnih organov držav članic za izdajanje dovoljenj in Komisije,

več kot 345 uslužbencev. Kar zadeva izvrševanje na nacionalni ravni, je bilo leta 2020 evidentiranih 78 kršitev predpisov o nadzoru izvoza, nacionalni organi kazenskega pregona pa so naložili osem upravnih kazni in sedem kazenskih sankcij.

3.6 Krepitev zmogljivosti

Leta 2021 je Skupno raziskovalno središče Komisije ob podpori Generalnega direktorata za trgovino in usklajevalne skupine za blago z dvojno rabo prispevalo k pripravi 14. tehničnega seminarja Skupnega raziskovalnega središča in Nacionalne agencije za jedrsko varnost, namenjenega organom za izdajanje dovoljenj. Organizirala sta ga Skupno raziskovalno središče Komisije in ameriško ministrstvo za energijo. Zajemal je več srečanj od septembra do novembra 2021. Seminar je bil posvečen kibernetškemu nadzoru, kriptovalutam, verigam blokov in širjenju financiranja omrežja.

3.7 Preglednost in dialog z industrijo in akademskimi krogi

Kot je omenjeno v oddelku 2.1.2, je Komisija – ob podpori usklajevalne skupine za blago z dvojno rabo – organizirala forum o nadzoru izvoza 2021 in pripravila dokumentacijo za podporo izvoznikom pri izvajanju Uredbe, vključno s smernicami za raziskave o blagu z dvojno rabo in „sporočilom o celovitih spremembah iz leta 2020“, v katerem so pojasnjene spremembe kontrolnega seznama.

4 NADZOR IZVOZA EU – KLJUČNI PODATKI

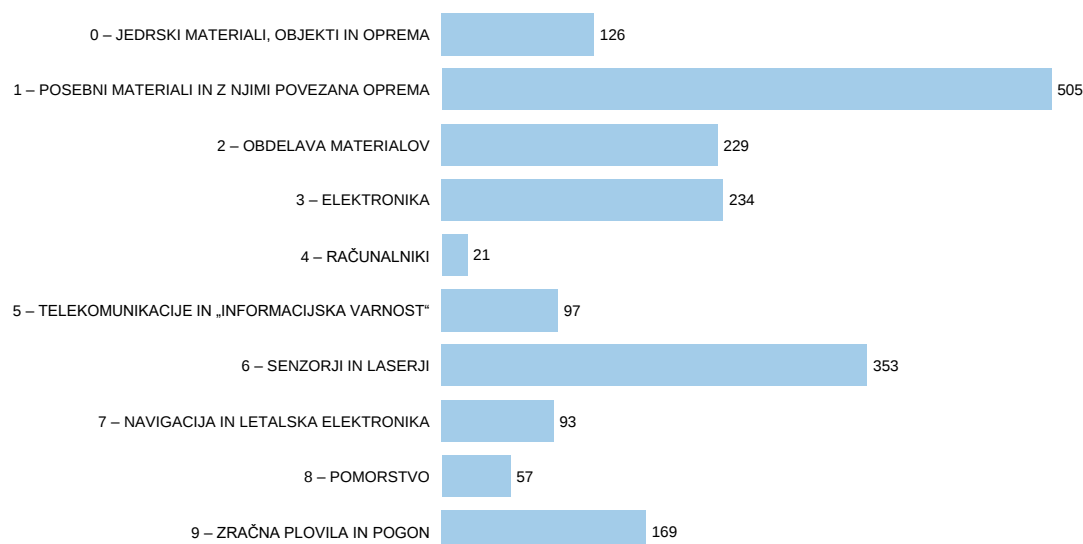
Še vedno je težko zbrati zanesljive informacije o celotnem izvozu blaga z dvojno rabo (vključno z blagom z dvojno rabo, ki ni navedeno na seznamu), ker v uradni gospodarski/trgovinski statistiki ni uradne kategorije „blaga z dvojno rabo“. Vendar Komisija in države članice zbirajo podatke, ki omogočajo približno oceno izvoza blaga z dvojno rabo, pri čemer ta po eni strani temelji na posebnih podatkih o izdajanju dovoljenj, ki so jih zbrali pristojni organi, po drugi strani pa na statističnih podatkih o izvoznih deklaracijah, vloženih pri carinskih organih EU, ki vključujejo blago z dvojno rabo. Ocene podatkov o izvozu za leto 2020 so predstavljene v nadaljevanju. Opozoriti je treba, da te ocene ne vključujejo storitev in neopredmetenih prenosov tehnologije, povezanih s trgovino z blagom z dvojno rabo.

4.1 Trgovina z blagom z dvojno rabo v EU: blago in namembni kraji

Leta 2021 se je Uredba uporabljala predvsem za izvoz približno 1 884 vrst blaga z dvojno rabo iz Priloge I (t. i. kontrolni seznam EU), ki so razvrščene v deset skupin iz Priloge I k Uredbi (EU) 821/2021²² (slika 1). To blago z dvojno rabo zajema približno 1 000 izdelkov iz „carinske nomenklature“, vključno s kemikalijami, kovinami in nekovinskimi mineralnimi izdelki, računalniki, elektronskimi in optičnimi izdelki, električno opremo, stroji, vozili in prevozno opremo itd., ki so običajno uvrščeni v visokotehnološki del tega obsežnega in raznovrstnega razreda izdelkov.

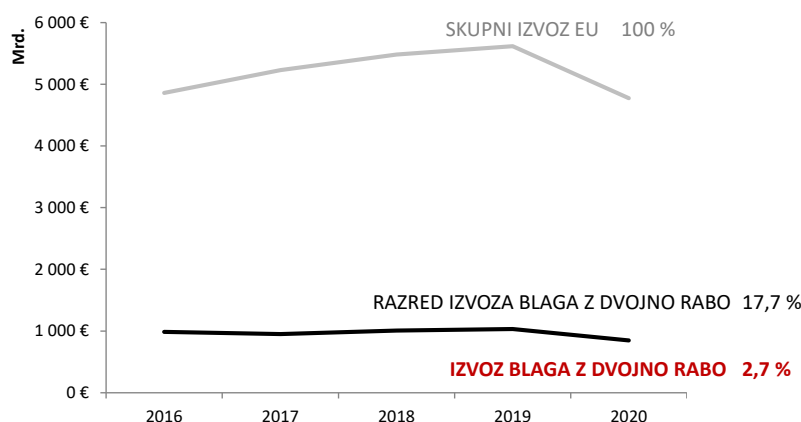
---

²² Seznam skupin odraža seznam v okviru Wassenaarske ureditve, ki mu je bila dodana skupina 0 za jedrsko blago.

Slika 1: Število vrst blaga z dvojno rabo v desetih skupinah iz Priloge I k Uredbi (EU) 2021/821

Statistične ocene sorazmerne pomembnosti trgovine z blagom z dvojno rabo kažejo, da izvoz blaga z dvojno rabo predstavlja približno 2,7 % skupnega izvoza EU-27 (znotraj EU in zunaj nje) znotraj širokega „razreda izvoza blaga z dvojno rabo“²³ med carinskimi izdelki, ki lahko v različnem obsegu vključujejo blago z dvojno rabo (slika 2). Tako bi vrednost trgovine z blagom z dvojno rabo leta 2020 znašala 128 milijard EUR.

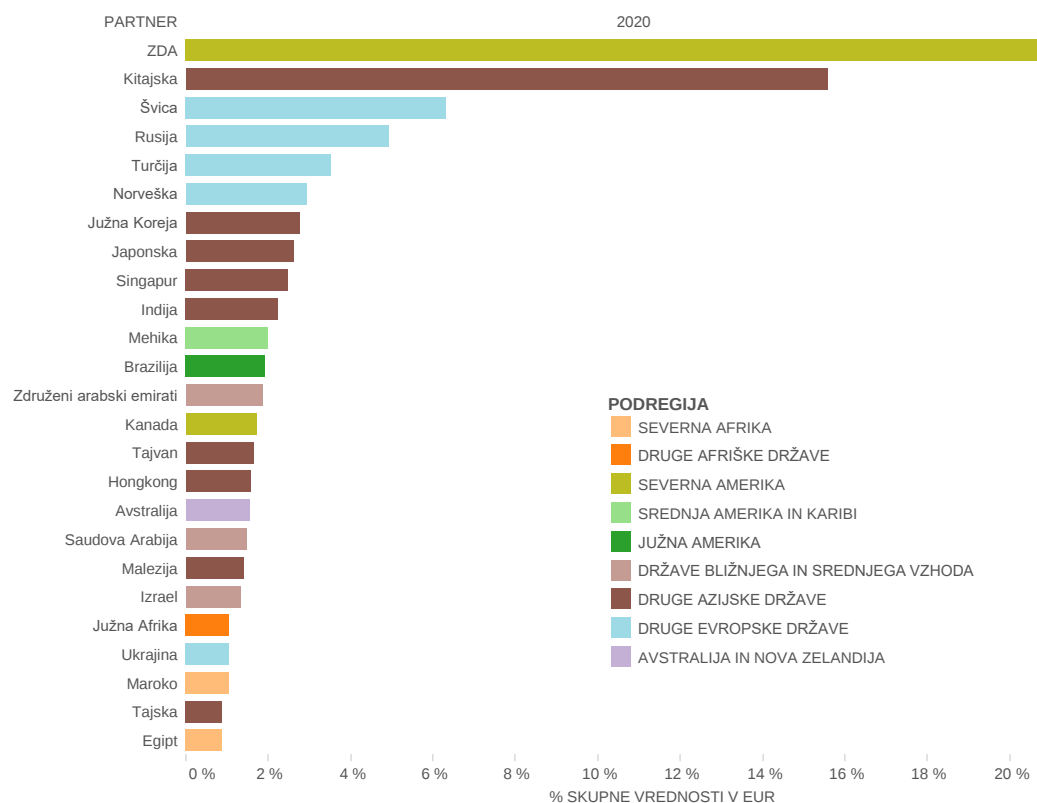

Slika 2: Statistična ocena izvoza blaga z dvojno rabo znotraj EU in zunaj nje

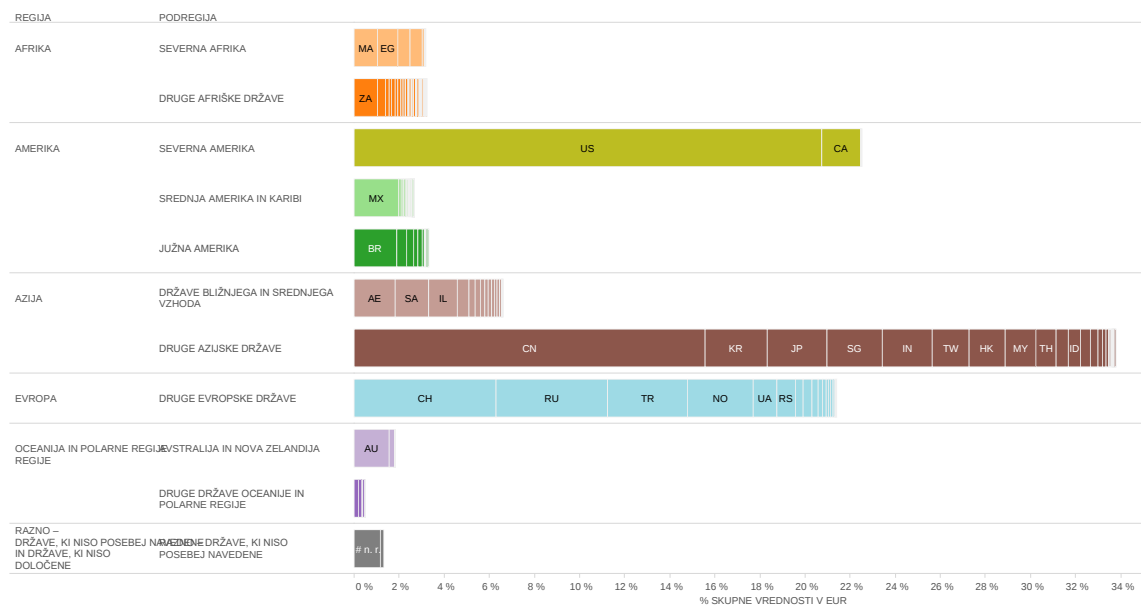
Statistične ocene kažejo tudi glavne namembne kraje za izvoz in to, da je velik del izvoza blaga z dvojno rabo usmerjen v države, navedene na splošnih izvoznih dovoljenjih Evropske

²³ Statistična metodologija, ki jo je razvilo Skupno raziskovalno središče Komisije, predvideva uporabo korelacijske tabele, ki jo je razvil Generalni direktorat za obdavčenje in carinsko unijo in ki povezuje številke klasifikacije dvojne rabe s carinskimi oznakami, ter podatkov iz Eurostatove podatkovne zbirke COMEXT in podatkov o izdaji dovoljenj, ki so jih predložile države članice EU-27. Pojem *razred izvoza blaga z dvojno rabo* se nanaša na obsežen in raznovrsten razred blaga, ki vključuje blago z dvojno rabo. Trgovina z blagom z dvojno rabo poteka *znotraj* tega razreda blaga, vendar ni enaka trgovini tega razreda, saj bo nabor izdelkov in blaga iz te carinske skupine veliko širši in bo zajemal številno blago izključno za civilno rabo ali blago, ki ni blago z dvojno rabo.

unije. Razvrstitev namembnih držav odraža izvozni trg EU v košarici blaga, večinoma povezani z blagom z dvojno rabo (sliki 3 in 4)²⁴.

Slika 3: Ocene izvoza blaga z dvojno rabo v EU: prvih 25 namembnih držav izvoza in njihove podregije leta 2020

²⁴ „Zaloge in oskrba zunaj EU“ so opredeljene kot dostava zalog za ladje in zrakoplove. „Razno – države, ki niso posebej navedene“ vključuje države in ozemlja, ki niso navedeni v okviru trgovine s tretjimi državami (tj. te oznake se običajno uporabljajo za blago, dobavljeno na objekte in naprave na morju).

4.2 Dovoljenja za blago z dvojno rabo v EU: zahtevki, odobritve in zavrnitve

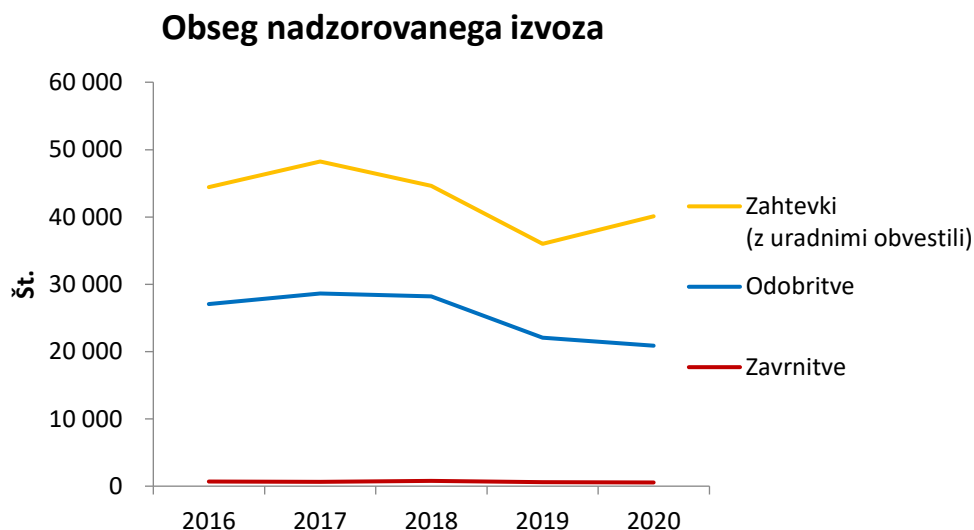
Komisija in države članice so ob upoštevanju člena 23(2) Uredbe, ki določa, da „[d]ržave članice [...] sprejmejo ustrezne ukrepe za vzpostavitev neposrednega sodelovanja in izmenjave informacij med pristojnimi organi, da bi okrepili učinkovitost režima Unije za nadzor izvoza“, izmenjale podatke in informacije o izdaji dovoljenj, da bi se izboljšalo razumevanje nadzora izvoza in njegovega učinka na gospodarstvo. Izmenjavo je podprla usklajevalna skupina za blago z dvojno rabo. Nekateri podatki, zbrani za obdobje poročanja, so navedeni v nadaljevanju, vendar je treba opozoriti, da vse države članice ne zbirajo vseh podatkov. Informacije v nadaljevanju so le približne ocene skupnih količin in vrednosti v okviru podatkov, ki so jih dale na voljo države članice.

Leta 2020 je skupna vrednost²⁵ zahtevkov dosegla 38,4 milijarde EUR, nadzorovani izvoz blaga z dvojno rabo pa je tako predstavljal 2,3 % skupnega izvoza zunaj EU-27. Odobrena trgovina z blagom z dvojno rabo je znašala 31 milijard EUR, kar predstavlja 1,9 % skupnega izvoza zunaj EU-27, večina transakcij pa je bila odobrena na podlagi individualnih dovoljenj²⁶ (približno 19 412 izdanih enotnih dovoljenj leta 2020) in globalnih dovoljenj²⁷ (po njihovi vrednosti). Zavrnen je bil le majhen delež izvoza: leta 2020 so bile izdane približno 559 zavrnitve, kar predstavlja približno 1,4 % vrednosti nadzorovanega izvoza blaga z dvojno rabo v zadevnem letu in 0,03 % skupnega izvoza zunaj EU-27. Razlike v podatkih, ki kažejo upad v primerjavi s prejšnjimi leti, so posledica brexita in dejstva, da Združeno kraljestvo ni predložilo podatkov od leta 2019. Na prvih 25 namembnih držav zunaj EU je odpadlo 94 % vrednosti dovoljenj, pri čemer so bile glavne namembne države Kitajska, Združene države, Tajvan, Južna Koreja in Rusija. Kar zadeva prenose znotraj EU, so bile glavne namembne države Francija, Švedska, Finska, Nemčija, Španija in Belgija. Razčlenitev dovoljenj po skupinah blaga iz Priloge I k uredbi o dvojni rabi kaže, da je bila leta 2020 glavna skupina po vrednosti skupina 5 *Telekomunikacije in „informacijska varnost“*, sledili sta ji skupina 0 *Jedrski materiali, objekti in oprema* ter skupina 3 *Elektronika*.

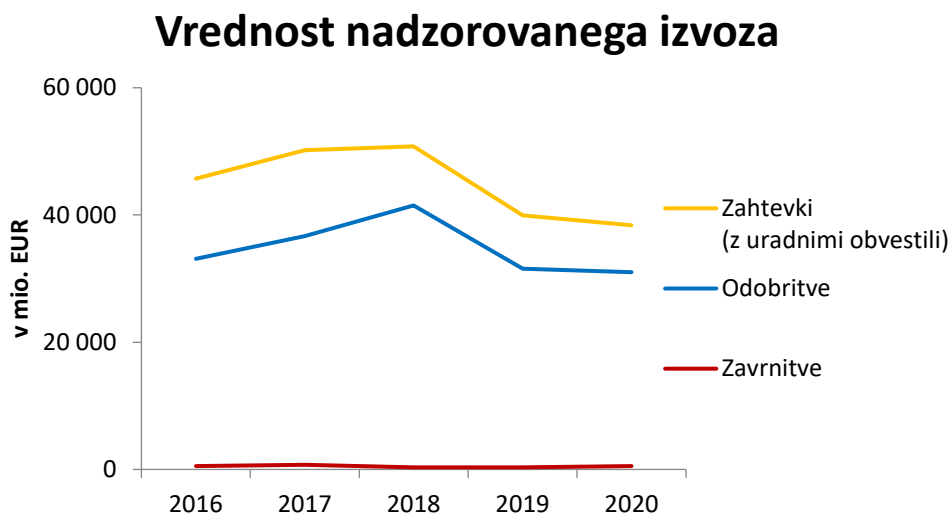
²⁵ Ta znesek vključuje vrednost za zahtevke za dovoljenje in uradna obvestila na podlagi splošnih izvoznih dovoljenj. Splošna izvozna dovoljenja omogočajo izvoz blaga z dvojno rabo v nekatere namembne kraje pod določenimi pogoji, medtem ko lahko pristojni organi izdajo globalna dovoljenja enemu izvozniku za izvoz več vrst blaga v več namembnih držav ali več končnim uporabnikom.

²⁶ Individualna dovoljenja pomenijo dovoljenja, ki so izdana določenemu izvozniku za enega končnega uporabnika ali prejemnika v tretji državi in zajemajo eno blago ali več blaga z dvojno rabo.

²⁷ Globalna dovoljenja pomenijo dovoljenja, ki so izdana določenemu izvozniku za neko vrsto ali kategorijo blaga z dvojno rabo in lahko veljajo za izvoz enemu ali več natančno določenim končnim uporabnikom in/ali v eni ali več natančno določenih tretjih državah.

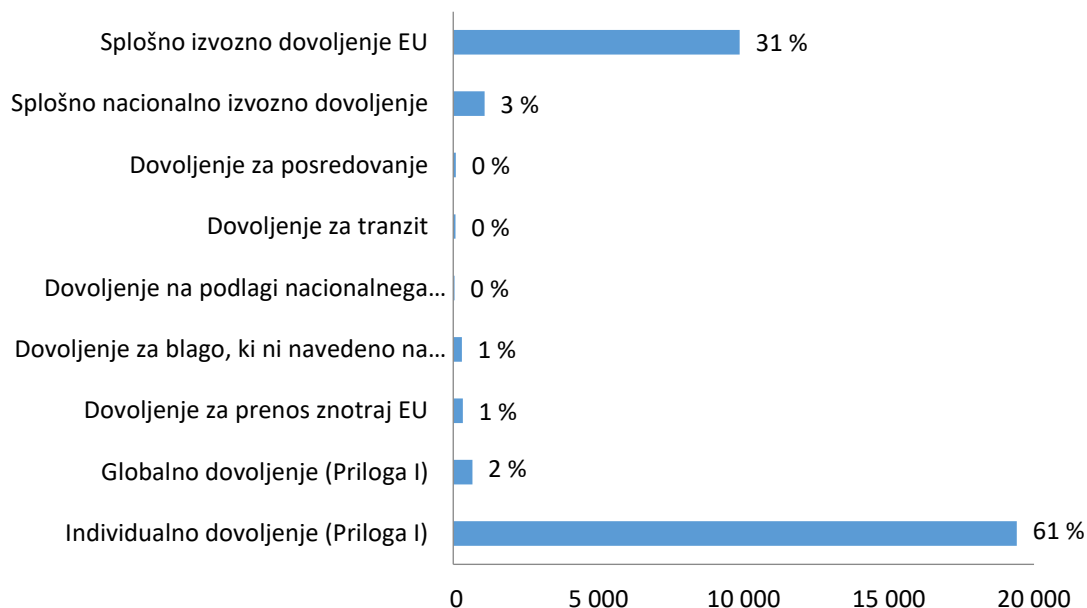
Slika 5: Obseg (število) odobritev in zavrnitev v obdobju 2016–2020²⁸

Slika 6: Vrednost (v milijonih EUR) odobritev in zavrnitev v obdobju 2016–2020

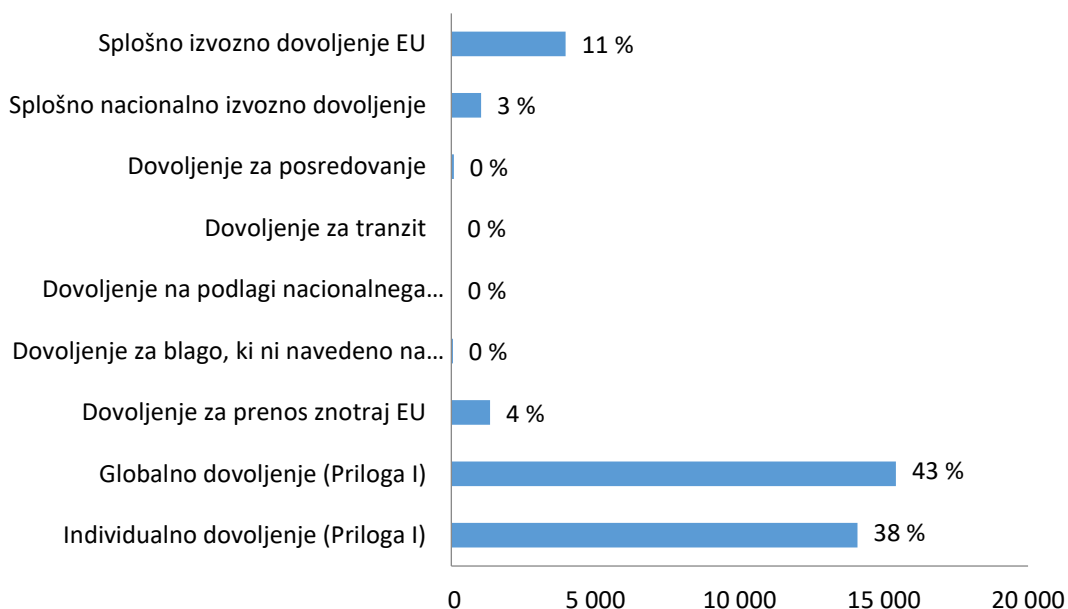
²⁸ Na slikah 5 in 6 podatki za postavko „Zahtevki“ zajemajo vse zahtevke za dovoljenja, vključno z uradnimi obvestili v skladu s splošnimi dovoljenji, kar daje okvirni podatek o „nadzorovanem izvozu“, tj. vrednosti izvoza zunaj EU, za katerega se izvede postopek izdaje dovoljenja. Kadar niso na voljo podatki o zahtevkih, so na grafih uporabljeni podatki o odobritvah kot okvirni podatki za podatke o zahtevkih. Podatki o „odobritvah“ se nanašajo na izvoz blaga z dvojno rabo, ki je odobren na podlagi individualnih in globalnih dovoljenj. Opozoriti je treba, da ni nujno, da se zahtevki ujemajo s skupnim številom odobritev in zavrnitev, saj je bilo več zahtevkov morda preklicanih ali pa niso bili zaključeni v istem letu. „Zavrnitev“ se nanaša na obseg in vrednost zavrjenega izvoza. Razlike v podatkih, ki kažejo upad v primerjavi s prejšnjimi leti, so posledica brexita in dejstva, da Združeno kraljestvo ni predložilo podatkov od leta 2019.

Obseg dovoljenega izvoza glede na vrsto dovoljenja v letu 2020

Slika 7: Obseg (število) odobritev po vrstah dovoljenj leta 2020

Vrednost dovoljenega izvoza glede na vrsto dovoljenja v letu 2020

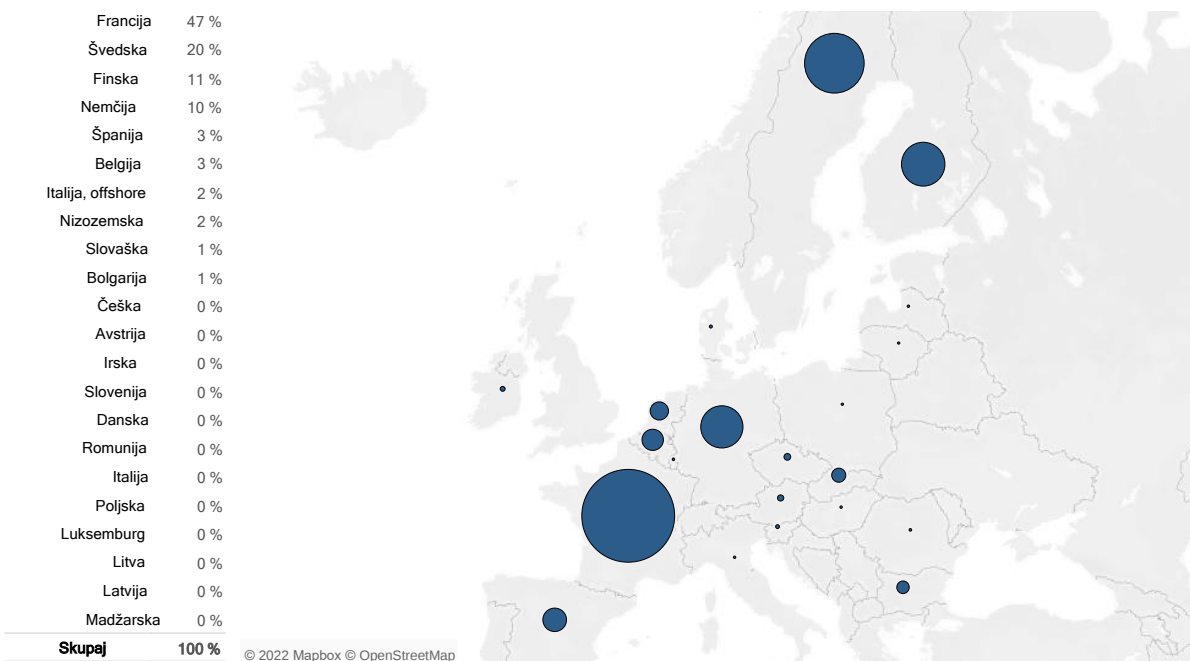
Slika 8: Vrednost (v milijonih EUR) odobritev po vrstah leta 2020

Glavne namembne države zunaj EU glede na delež dovoljenj v odstotkih

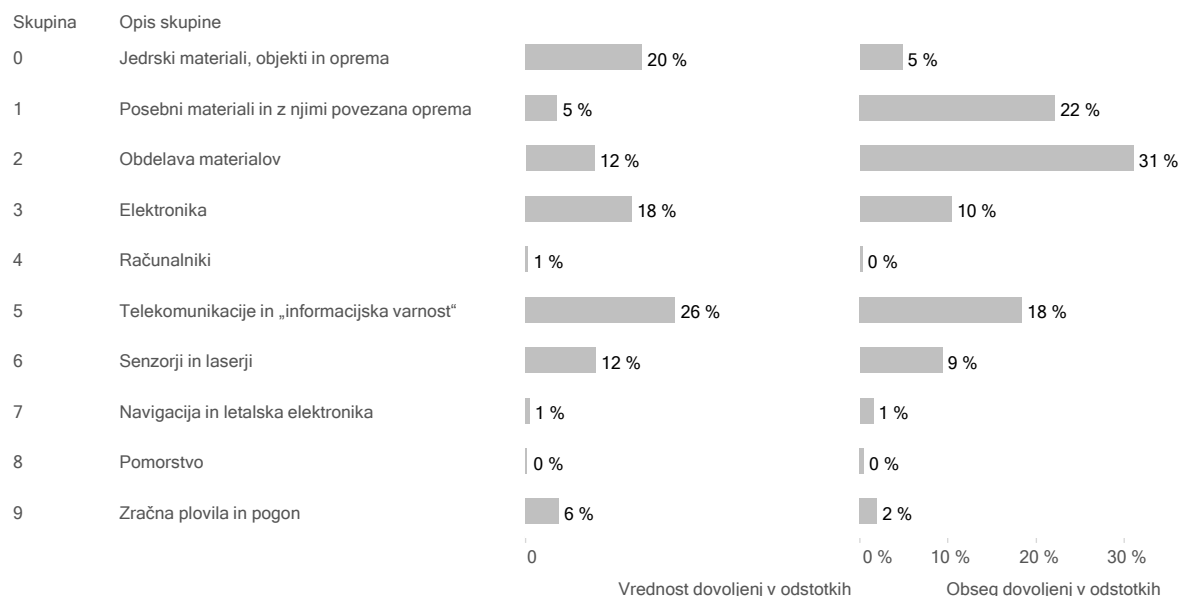
Slika 9: Glavne namembne države zunaj EU, za katere so bile izdane odobritve leta 2020

Namembne države v EU glede na delež dovoljenj v odstotkih

Slika 10: Namembne države v EU, za katere so bile izdane odobritve leta 2020

Vrednost in obseg odobrenega izvoza po skupinah iz Priloge I

Slika 11: Odobritve glede na deset skupin iz Priloge I k uredbi o dvojni rabi

5 ZAKLJUČEK

Poleg različnih ukrepov, sproženih leta 2021, se bodo Komisija in države članice še naprej osredotočale na izpolnjevanje novih zahtev in pooblastil v skladu z novo uredbo. To vključuje nadaljnje delo v različnih tehničnih strokovnih skupinah za okrepljen nadzor nad tehnologijami za kibernetški nadzor, boljšo izmenjavo informacij in preglednost, uveljavljanje nadzora izvoza, nastajajoče tehnologije ter razvoj programov EU za krepitev zmogljivosti in usposabljanje organov držav članic za izdajo dovoljenj in njihovih izvršilnih organov.

Ti ukrepi EU bodo v skladu z novo uredbo omogočili tudi učinkovitejše sodelovanje s partnerji za spodbujanje zbliževanja nadzora na svetovni ravni, zmanjšanje trgovinskih trenj, izboljšanje predvidljivosti za podjetja, spodbujanje vrednot EU ter ohranjanje mednarodnega miru in varnosti.

Priloga – Izvajanje nove uredbe o nadzoru izvoza blaga z dvojno rabo – okvirni časovni načrt

2021				2022				2023			
1. čet.	2. čet.	3. čet.	4. čet.	1. čet.	2. čet.	3. čet.	4. čet.	1. čet.	2. čet.	3. čet.	4. čet.
	Ponovna aktivacija strokovne skupine za tehnologijo nadzora	Smernice o potrebni skrbnosti									
		Tehnična podpora za nadzor/objavo „nadzornega seznama EU“ v skladu s členom 5									
		Ustanovitev tehnične strokovne skupine za nastajajoče tehnologije	Tehnična podpora za nadzor nastajajočih tehnologij								
Sodelovanje s partnerji v zvezi z blagom za kibernetiski nadzor, nastajajočimi tehnologijami in drugimi vprašanji (ZDA, Japonska)											
			Razvoj namenskih orodij IT in oblikovanje smernic o preglednosti				Letno poročilo 2023 (vključno s podatki za leto 2022)				
		Ustanovitev skupine za izvrševanje	Izvedba namenskih ukrepov (npr. orodja za izmenjavo informacij, navodila, skupno delovanje)								

Priloga – Izvajanje nove uredbe o nadzoru izvoza blaga z dvojno rabo – okvirni časovni načrt

